

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
UNSKO-SANSKI KANTON
UNIVERZITET U BIHAĆU**

**OKVIRNI VODIČ ZA INTERNACIONALIZACIJU
UNIVERZITETA U BIHAĆU ZA PERIOD 2019-2023.**

Bihać, januar 2019.

S A D R Ž A J

1. Uvod
2. Šta je to internacionalizacija na visokoškolskim institucijama?
3. Misija i vizija Univerziteta u Bihaću
4. Ciljevi internacionalizacije
5. Povezanost sa Strategijom razvoja Univerziteta u Bihaću i Strategijom internacionalizacije Univerziteta u Bihaću
6. Ključni akteri internacionalizacije na Univerzitetu u Bihaću
7. Zaključak

Na 33. redovnoj sjednici Senata Univerziteta u Bihaću donesen je Okvirni vodič za internacionalizaciju na Univerzitetu u Bihaću za period 2019-2023.

1. UVOD

Okvirni vodič za internacionalizaciju na Univerzitetu u Bihaću kreiran je u sklopu Erasmus+ KA 2 projekta STINT „Jačanje internacionalizacije na visokoškolskim ustanovama u Bosni i Hercegovini” kojeg financira Evropska komisija, a koordinator je Univerzitet KU Leuven iz Genta, Belgija. Ured za NiR i međuuniverzitetsku saradnju je u svojstvu voditelja projekta ispred Univerziteta u Bihaću, od 2015. godine radio na izradi i strateškog dokumenta za oblast internacionalizacije - Strategija internacionalizacije Univerziteta u Bihaću za period 2018-2023. godina, koji je usvojen na sjednici Senata u novembru 2018. godine. Kao jedna od ključnih aktivnosti projekta, izrada Vodiča će služiti da pojasni i olakša ključnim akterima za razvoj oblasti internacionalizacije na Univerzitetu u Bihaću samu realizaciju svih strateških i operativnih ciljeva koji su dio gore navedenog strateškog dokumenta uz pojašnjenje samog procesa internacionalizacije visokoškolskih institucija.

2. ŠTA JE TO INTERNACIONALIZACIJA NA VISOKOŠKOLSKIM INSTITUCIJAMA

Internacionalizacija kao proces prožima sve sfere visokog obrazovanja, a predstavlja dugoročni proces razvoja ustanove koji na premisama akademske slobode i otvorenosti teži usvajanju najaktuelnijih standarda učenja, istraživanja i inventivnosti, a sve u svrhu unaprijeđenja kvaliteta studiranja. Taj proces moguće je slijediti kroz nekoliko različitih nivoa od kojih su najvidljivije svakako nastavne i studentske međuinstitucionalne razmjene, učešće u okviru različitih međunarodnih i međuinstitucionalnih projekata i kreiranje zajedničkih nastavnih programa (*joint degrees*). Internacionalizacija visokoškolske institucije nije cilj – ona je sredstvo, tj. alat za razumijevanje složenih tokova na svjetskim akademskim ustanovama, kao i zahtjevnih okolnosti na međunarodnom globalnom tržištu.

Na pitanje o najvažnijim prednostima internacionalizacije, tri glavna razloga koja se navode na globalnom nivou su:

- povećanje međunarodne svijesti studenata;
- jačanje istraživanja;
- proizvodnje znanja i poticanje međunarodne saradnje i solidarnosti.

Internacionalizacija teži afirmaciji međunarodne i međuinstitucionalne razmjene u svim segmentima: dolaznim istraživačima, nastavnom i nenastavnom osoblju i studentima sa stranih institucija; odlaznim istraživačima, nastavnicima i nenastavnom osoblju i studentima na druge institucije u svijetu; kreiranju zajedničkih projekata dvije ili više akademskih institucija unutar kojih sudionici razmjenjuju iskustva, znanja i vještine. Istovremeno, mobilnost je postala simbol evropskog prostora visokog obrazovanja koji je iniciran da omogući lakšu prepoznatljivost i pokretljivost unutar Evrope, kao i s ciljem jačanja saradnje evropskih zemalja sa izvanevropskim zemljama.

Pored akademske i privredne razmjene potaknute internacionalizacijom Univerziteta u Bihacu, ne manje važnom čini se i interkulturalna razmjena na lokalnom, regionalnom i globalnom nivou. Kulturu treba razumijeti kao pokretač promjena, razvoja i napretka. Mobilni studenti i nastavnici nositelji su novih ideja i kontakata, te utječu na povećanje međunarodne saradnje među visokoobrazovnim institucijama, čime omogućuju razmjenu naučnih iskustava i pronalazaka, te stvaraju okolnosti povoljne za razvoj inovacija. To je korisno za razvoj institucija visokog obrazovanja, ali i za društvo i ekonomski razvoj. Što se tiče koristi na individualnom nivou, važno je naglasiti kako je iskustvo boravka i studiranja u drugoj zemlji korisno i zato što omogućuje drugačije iskustvo učenja, što potiče razvijanje novih kulturnih, društvenih i akademskih vrijednosti, te time omogućuje lični razvoj pojedinaca i najčešće naglašava povećanje zapošljivosti pojedinca. Što se tiče institucionalne razine, institucije visokog obrazovanja kroz internacionalizaciju unapređuju kulturu kvalitete svoje institucije i kvalitetu svojih studijskih programa.

3. MISIJA I VIZIJA UNIVERZITETA U BIHAĆU

Misija Univerziteta u Bihaću:

„Misija Univerziteta u Bihaću kontinuirano prenosi i razvija međunarodno prepoznatljiv kvalitet naučnih, umjetničkih i stručnih istraživanja i visokog obrazovanja na tri stepena Bolonjskog ciklusa, naučnoistraživačkog rada i cjeloživotnog obrazovanja, kako bi, kroz generisanje, transfer i primjenu znanja različitih grupacija nauka ostao vodeća visokoobrazovana institucija na prostoru Unsko-sanskog kantona i šire.”

Vizija Univerziteta u Bihaću:

„Istraživanje, učenost, kreativni i kritički rad središnje su vrijednosti Univerziteta u Bihaću. Vizija Univerziteta u Bihaću je da u sklopu integralnog evropskog visokoobrazovanog i istraživačkog prostora provodi referentna naučna, umjetnička i stručna istraživanja, te na osnovu njih i međunarodnih spoznajnih dostignuća studentima sva tri ciklusa studija pruži vrhunsko obrazovanje i razvije fundamentalna naučna istraživanja iz grupacija prirodnih nauka, tehničkih nauka, zdravstvenih nauka, biotehničkih nauka, društvenih nauka i humanističkih nauka, te na osnovu toga postane glavni generator razvoja Unsko-sanskog kantona u svim oblastima života i rada, privredi, obrazovanju, zdravstvu, kulturi, sportu.” Ako se uzme u obzir misija i vizija Univerziteta u Bihaću, vidljivo je da je opredjeljenost Univerziteta ka međunarodnoj prepoznatljivosti, te integraciji u evropski obrazovni i visokoobrazovni istraživački prostor, jako izražena od samog njegovog osnivanja, međutim u zadnjih pet godina taj trend je vidljivo intenziviran, a kao dokaz toga je i usvojena Strategija za internacionalizaciju Univerziteta u Bihaću za period 2018-2023.godine.

4. CILJEVI INTERNACIONALIZACIJE

Ciljevi internacionalizacije Univerziteta u Bihaću su višestruki, ipak neki se izdvajaju kao najvidljiviji i trenutno najaktuelniji. Stoga je njena osnovna uloga dinamiziranje dnevnih tokova koji podrazumijevaju procese nastave i učenja; naučna i umjetnička istraživanja u drugačijim i zahtjevnijim radnim okolnostima i njihovo izlaganje; interdisciplinarna intersekcija različitih naučnih i umjetničkih oblasti i artikuliranje novih spoznajnih pozicija; usvajanje novih radnih protokola i njihova implementacija na različitim mjestima i u okviru različitih društveno-političkih pejzaža; kreiranje novih vrijednosti u okviru nastavnog procesa i praćenje aktuelnih trendova na vodećim akademskim institucijama globalno.

Potrebno je sve nastavne programe na Univerzitetu u Bihaću i njihove vodeće projekte i aktivnosti učiniti vidljivim i dostupnim na svim nivoima (lokalno, regionalno, globalno), te ih učiniti atraktivnim novim generacijama nastavnika i studenata u okviru ustanove, ali i van iste. Afirmiranjem prakse društvenog, naučnog i umjetničkog eksperimenta, glavne aktere ohrabriti i poticati ka kreiranju novih socijalnih vrijednosti. Pored naučnog i umjetničkog, nastavnike i studente motivirati da preuzimaju ulogu aktivnih građana koji su spremni mijenjati politički, privredni i kulturni ambijent sredine u kojoj žive.

5. POVEZANOST SA STRATEGIJOM RAZVOJA UNIVERZITETA U BIHAĆU I STRATEGIJOM INTERNACIONALIZACIJE UNIVERZITETA U BIHAĆU

Internacionalizacija Univerziteta u Bihaću u posljednjih nekoliko godina jedan je od segmenata rada Univerziteta koji bilježi pozitivne pomake, a ogleda se najprije u mobilnosti studenata i osoblja na partnerske univerzitetete izvan Bosne i Hercegovine, saradnji na međunarodnim razvojnim, naučno-istraživačkim i istraživačko-razvojnim projektima, te potpisivanje bilateralnih ugovora opet sa ciljem razmjene znanja i istraživanja kroz mobilnost i projekte.

Jedan od najvažnijih koraka koje je Univerzitet poduzeo u prethodnom periodu kada je u pitanju unaprijeđenje internacionalizacije jeste prihvatanje partnerstva u Erasmus+ projektu „Jačanje internacionalizacije na visokoškolskim ustanovama u BiH - STINT“ koji je otpočeo u decembru 2015. godine (voditelj projekta: Ured za NiR i međuuniverzitetsku saradnju UNBI), a ima za cilj razvoj Strategije internacionalizacije na partnerskim univerzitetima u BiH, što podrazumijeva određivanje strateških ciljeva i ključnih indikatora, te strateških aktivnosti i programa. Osim toga projektom se predviđa razvoj Pravilnika za priznavanje visokoškolskih kvalifikacija u skladu sa Lisabonskom konvencijom, te Vodiča za internacionalizaciju na Univerzitetu u Bihaću. Ured za NiR i međuuniverzitetsku saradnju Univerziteta u Bihaću već je ranije inicirao razvoj Pravilnika o mobilnosti na Univerzitetu u Bihaću, koji je usvojen u decembru 2014. godine od strane Senata, čime je uređen segment akademskog priznavanja perioda mobilnosti za studente i nastavnike Univerziteta u Bihaću. Takođe, u ranijem periodu razvijen je i Pravilnik o procedurama za podršku međunarodnim aktivnostima Univerziteta u Bihaću, kojim se pobliže reguliše način apliciranja na projekte i uspostavljanje saradnje, iako ovaj dokument zahtijeva dodatno usklađivanje sa današnjim izmijenjenim procedurama po pojedinim programima financiranja. Kada je u pitanju izrada Strategije internacionalizacije Univerziteta u Bihaću, Senat Univerziteta u Bihaću na svojoj XII sjednici održanoj 21. marta 2017. godine imenovao je Komisiju za izradu dokumenta „Strategija internacionalizacije Univerziteta u Bihaću” koja je izradila dokument koji je usvojen na sjednici Senata u novembru 2018. godine.

Ured za NiR i međuuniverzitetsku saradnju je bio glavni nosilac ove aktivnosti. Glavni strateški i operativni ciljevi Strategije su:

1. Jačanje svijesti o važnosti internacionalizacije i interna promocija internacionalizacije

- Stvaranje periodičnih promotivih materijala o projektima, programima razmjene i sl., te uspjesima studenata/nastavnika UNBI tokom boravka na institucijama domaćinima
- Organizacija info dana i radionica za učešće u projektima, jačanje internacionalizacije i promociju važnosti engleskog jezika za nastavni proces na UNBI za osoblje i studente Univerziteta u Bihaću

2. Jačanje institucionalnih kapaciteta internacionalizacije Univerziteta u Bihaću

- Uspostavljanje timova za projekte i međunarodnu saradnju na fakultetima Univerziteta u Bihaću
- Izmjena i donošenje zakonskih i podzakonskih akata i pravilnika koji regulišu pitanje internacionalizacije, akademske razmjene i stručnog usavršavanja
- Uspostavljanje Službe za projekte i međunarodnu saradnju
- Inicijativa za iznalaženje smještajnih kapaciteta za gostujuće studente i nastavnike
- Inicijativa za iznalaženje sredstava za sufinansiranje projekata i internacionalizaciju UNBI

3. Promocija Univerziteta i povećanje vidljivosti univerziteta

- Stvaranje i ažuriranje web stranice UNBI na engleskom jeziku
- Prevođenje vijesti i ključnih dokumenata/ biografija nastavnika/silabusa na engleski jezik
- Učešće Univerziteta u obrazovnim, privrednim i naučnim sajmovima
- Revizija postojećih ugovora o saradnji i strateško planiranje saradnje
- Kreiranje web prezentacija studijskih programa
- Povećanje naučno-istraživačkih aktivnosti na engleskom jeziku i njihovo objavljivanje u međunarodnom akademskom okruženju

4. Inovacija postojećih i osnivanje novih nastavnih i istraživačkih studijskih programa

- Akreditacija inoviranih i novih studijskih programa
- Pokretanje zajedničkih studijskih programa

5. Promocija i povećanje odlaznih i dolaznih mobilnosti

- Uspostavljanje Fonda za mobilnost studenata i stipendiranje stranih studenata
- Uspostavljanje Fonda za mobilnost stranih nastavnika i stipendiranje stranih nastavnika/gostujućih predavača
- Uspostavljanje saradnje sa novim partnerima kroz programe mobilnosti
- Unaprijeđenje sistema vrednovanja odlaznih mobilnosti na UNBI

6. Povećanje broja stranih studenata na Univerzitetu u Bihaću

- Pokretanje kursa bosanskog jezika za strane studente
- Uvođenje nastave na engleskom jeziku
- Urediti propise za upis stranih studenata
- Osmišljavanje projekata koji podrazumijevaju učešće stranih studenata

Osim toga, Strategija razvoja Univerziteta u Bihaću 2017-2022. jasno naglašava međunarodnu saradnju kao strateški cilj, čija će se realizacija provoditi kroz sljedeće strateške zadatke, i to:

1. Međunarodna saradnja
2. Formiranje Centra za nauku i razvoj (CENIR)
3. Aplikacijski programi prema fondovima EU
4. Pristup bazama podataka
5. Uspostava studijskih programa na engleskom jeziku
6. Povećanje i promovisanje mobilnosti studenata.

Kroz nekoliko aktivnosti postignut je i značajan napredak u promociji internacionalizacije i mobilnosti na Univerzitetu u Bihaću. U prvom redu to se odnosi na podizanje svijesti o značaju internacionalizacije među osobljem i studentima Univerziteta, a nakon što se stvori povoljno okruženje moći će se aktivnije raditi na privlačenju stranih studenata. Aktivnosti promocije odnose se najprije na info sesije koje Ured za međuuniverzitetsku saradnju organizuje po potrebi na organizacionim jedinicama (otvoreni pozivi za mobilnost i projekte, druženja u Uredu za međuuniverzitetsku saradnju, priznavanje mobilnosti, itd.), a sad će te aktivnosti preuzeti i Timovi za projekte i međunarodnu saradnju na nivou Fakulteta, uz podršku Ureda. Osim toga, veoma važan segment jeste i promocija internacionalizacije uz pomoć društvenih mreža, službene internet stranice Univerziteta i fakulteta, lokalnih internet portala i javnih medija. Ured u posljednje četiri godine vodi i redovno ažurira facebook stranicu Ureda na kojoj se objavljuju pozivi za učešće u razmjeni, prijave na projekte, kao i druge aktivnosti Ureda, ali i studenata i osoblja fakulteta koje se tiču internacionalizacije. Veoma zanimljiva aktivnost, koja je otpočela u akademskoj 2016/2017. godini, jeste promocija mobilnosti kroz serijal uspješnih priča o mobilnosti pod nazivom „Međunarodna saradnja Univerziteta u Bihaću – neprocjenjiva iskustva naših studenata i osoblja“. Serijal se objavljuje na lokalnim web portalima, a priče pripremaju studenti i osoblje Univerziteta koji su imali priliku da učestvuju u mobilnosti i koji su voljni da svoju priču i fotografije podijele sa drugima. Jako je bitno održati pozitivnu praksu, a to se može učiniti uz jačanje institucionalnih kapaciteta internacionalizacije.

6. KLJUČNI AKTERI INTERNACIONALIZACIJE NA UNIVERZITETU U BIHAĆU

Ključni akteri internacionalizacije na Univerzitet u Bihaću su svi članovi akademske zajednice (nastavno i nenastavno osoblje, studenti), ali i predstavnici lokalne i kantonalne vlasti. Zajedničkim radom i senzibiliziranjem društva o važnosti međunarodnih tokova i projekata, moguće je težiti afirmaciji novih standarda koji podrazumijevaju uključenje Unsko-sanskog kantona, Grada Bihaća i Univerziteta u Bihaću u međunarodne tokove. Ipak, ključni nosioci i akteri implementacije

Univerziteta u Bihaću su Ured prorektora za naučno-istraživački rad i međuniverzitetsku saradnju, Senat Univerziteta u Bihaću, Centar za osiguranje kvaliteta Univerziteta u Bihaću, prodekani za nastavu i studentska pitanja i prodekani za naučno-istraživački rad, Timovi zaduženi za projekte i međunarodnu saradnju na svakom od Fakulteta Univerziteta u Bihaću, te ECTS koordinatori.

7. ZAKLJUČAK

U skladu sa preporukama Komisije za akreditaciju Univerziteta u Bihaću iz 2015. godine, međunarodna saradnja je naglašena kao jedan od prioriteta razvoja Univerziteta, ali i kao jedna od sfera djelovanja kojoj je potrebno posvetiti najviše pažnje u budućem periodu. Od 2015. godine, Ured za NiR i međuniverzitetsku saradnju Univerziteta u Bihaću poduzeo je niz koraka za ostvarivanje veće mobilnosti nastavnika i studenata, priznavanje perioda mobilnosti, veće učešće fakulteta u međunarodnim projektima, regulisanje načina utroška sredstava dodijeljenih kroz međunarodne projekte kada je u pitanju trezorsko poslovanje i niz drugih aktivnosti kojima su ostvareni pozitivni pomaci u internacionalizaciji Univerziteta u Bihaću. Kako bi se nastavio ovakav pozitivan trend po pitanju međunarodne saradnje, potrebno je da Univerzitet u Bihaću ovom pitanju pristupi sistemski i na svim nivoima.

Predstavnici UNBI STINT tima koji su radili na izradi Okvirnog vodiča su:

Alma Bosnić, stručni savjetnik za međunarodnu saradnju
Prof.dr. Amela Čolić, prorektor za NiR i međuniverzitetsku saradnju
Doc.dr. Irfan Hošić, nastavnik na Tehničkom fakultetu

Broj: 06-622/2019
U Bihaću, dana 31/1/2019.

Predsjednik Senata
Prof.dr.Fadil Islamović